

Özcan, G., Mirzeoğlu A.D., Çoknaz, D. (2016). Öğrenci gözüyle beden eğitimi ve spor dersi ve öğretmeni. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 270-291.

Geliş Tarihi: 09/02/2015

Kabul Tarihi: 25/02/2016

DOI: 10.17240/aibuefd.2016.16.1-5000182921

ÖĞRENCİ GÖZÜYLE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ VE ÖĞRETMENİ*

Gülşen ÖZCAN**
A. Dilşad MİRZEOĞLU***
Dilşad ÇOKNAZ****

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ortaokul ve lisede okuyan öğrencilerin görüşlerine göre nasıl bir beden eğitimi dersi işlemek istedikleri, derse katılımlarını etkileyen unsurlar ve onların gözüyle beden eğitimi ve spor (BES) öğretmenin özelliklerinin neler olduğunu belirlemektir. Araştırmada veriler 2013-2014 öğretim yılı bahar döneminde odak grup görüşmesi ve açık uçlu anketler yolu ile toplanmıştır. Bu kapsamda açık uçlu sorudan oluşan anket formu 196 ortaokul ve 202 lise öğrencisi tarafından doldurulmuştur. Çalışmada ayrıca odak grup görüşmeleri de yapılmış ve toplam 32 öğrenci katılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilere göre araştırmaya katılan ortaokul ve lise öğrencileri BES dersinde oyun oynamak, serbest kalmak ve eğlenceli etkinlikler yapmak istediklerini; BES dersine katılımlarını “derste yapılan etkinliğin türü, öğretmenin tutumu, tesis ve malzeme durumu ve eğlenceli etkinlikler”in etkilediğini belirtmişlerdir. Öğrenci görüşlerine göre BES öğretmeni; atletik, eğlenceli, anlayışlı ve ilgili bir öğretmen olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor dersi, beden eğitimi ve spor öğretmeni

THROUGH THE EYES OF THE STUDENTS: PHYSICAL EDUCATION AND SPORT COURSE AND PES TEACHER

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the views of the secondary and high school students about what kind of PES class they want to have, characteristics of physical education and sport teachers and the expectations of them. The participants of the study were secondary and high school students in the spring semester of 2013-2014 academic year in the central district of Bolu. Data was collected through focus group interviews and a questionnaire. An open-ended questionnaire consisted of three open-ended questions was filled by 196 secondary and 202 high school students and 32 students took part in focus groups interviews. The results were stated that the students wanted to play games, be free during the course, do enjoyable activities and learn different sports in PES classes. They also stated that their participation in PES classes influenced by "the type of activities, the teacher's attitude, facility and equipment status and fun events". According to the students' opinion a PES teacher should be athletic, full of fun, understanding and caring.

Key Words: Physical education and sport courses, physical education and sports teacher

* Bu çalışma 2014 yılında 13. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuş ve Beden Eğitimi Öğretimi alanında en iyi 3. Sözel Bildiri Ödülü'ne layık bulunmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü, e-mail: gulsenozcan@ibu.edu.tr

*** Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü, e-mail: belcesu@yahoo.com

**** Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, e-mail: coknaz_d@ibu.edu.tr

1. GİRİŞ

Doğuştan getirdiği özellikleri ile yaşamını sürdürmesi mümkün olmayan insanoğlu, değien evre koşulları ve artan ihtiyaçlarında etkisiyle kendisini en yüksek düzeyde geliştirme arayına girmiştir. Bu arayış sürecinde insan davranışlarının oluşumunda ve gelişiminde profesyonel olarak rol oynayan öğretmenlerin ve Ğretim programlarının önemi yadsınamaz. Bu nedenle, okul sistemi içinde çeşitli faktörlerin yanında nitelikli öğretmenler ve iyi hazırlanmış Ğretim programları, eğitimden istenilen insan gücünü oluşturmada en can alıcı rolleri oynamaktadır.

Genel eğitimin her alanında olduğu gibi, beden eğitimi ve spor Ğretmenlerinin en önemli hedefleri arasında derslerini seven, derse daha fazla katılan, dersin hedeflerine ulaşan ve derse karşı olumlu tutum geliştiren öğrenciler yetiştirmek sayılabilir. Bu nedenle beden eğitimi ve spor derslerinde daha etkili ve başarılı olmak için öğrencilerin derse ve öğretmene karşı olan düşüncelerini, ilgi ve ihtiyaçlarını belirleyerek, uygulamalarda bunları dikkate almak gereklidir. Çünkü MacPhail (2011)'in belirttiği gibi, öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerinde bir grup olarak algılanıp, bireysel ilgi ve ihtiyaçlara hitap edilmediğinde onların dersle olan çok yönlü ilişkileri kaybolabilir.

Beden eğitimi ve spor dersi Ğretim programları öğrencilerin derse katılımını etkileyen en önemli faktörler arasında yer almaktadır (Dismore ve Bailey, 2010, akt. MacPhail, 2011). Gençlerin görüşlerine göre programlar kendi yaşantılarına uygunsa, eitliyse ve seçim şansları varsa, takım sporları yoluyla sosyal etkileşimi destekliyorsa ve eğence sağlıyorsa, beden eğitimini daha fazla sevmektedirler (Dismore ve Bailey, 2010; Smith ve Parr, 2007; akt. MacPhail, 2011). Benzer şekilde bazı çalışmalar, öğrencilerin beden eğitimi dersini sevmeleri üzerinde en etkili unsurun Ğretmen davranışları ve ders içeriği olduğunu vurgulayarak sorumluluğu öğretmenlere verirken, (Figley, 1985; Earl ve Stennett, 1987; Aicinen, 1991; Browne, 1992), Jenkins ve ark. (2006) ise tutarlı bir beden eğitimi ders programının, etkili Ğretim tekniklerinin ve Ğretmen özelliklerinin öğrencilerin derse karşı olumlu tutum gelitirmesinde önemli olduğu iddiasında bulunmuşlardır. Hill (2009) ise öğrencilere hayat tarzı kazandıracak ve yararlı olacak bir beden eğitimi dersinin  aamadan geçmesi gerektiğini, birinci aşamada, öğrencilerin günlük fiziksel aktivitelerini yapmalarına izin verilmesi, ikinci aşamada öğrencilerin hareket geliştirme ve yaratmalarına imkn sağlanması, üçüncü aşamada ise liderlik özellikleri kazandırmanın gereğini vurgulamıştır.

Beden eğitimi dersinin önündeki engellerle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde programla ilgili engeller arasında; kısıtlı olanaklar, ders saatlerinin azlığı, Ğretim programlarının profesyonelce hazırlanmaması, araç-gereç ve donanım eksikliklerine dikkat çekildiği görülmektedir (Hardman, 2008; Le Masurier ve Corbin, 2006; Morgan ve Hansen, 2008). ÖĞretmenlerle ilgili engeller arasında öğretmenlerin eğitim eksiklikleri, iyi yapılandırılmış ders planları yapamamak, derse karşı heyecan duymamak, dersle ilgili yaanmı olumsuz deneyimler, becerileri öğretmeye yönelik güven eksikliği gibi sorunlar sayılmaktadır (De Corby, Halas, Dixon, Wintrup ve Janzen, 2005; Morgan ve Bourke, 2005). ÖĞrenciler açısından engeller ise, derse adapte olamama, derse yeterince motive olamama, yapılan aktivitelerden holanmama olarak sıralanmıştır (Boyle ve ark., 2008; Dagkas ve Stathi, 2007).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada ortaokul ve lisede okuyan kız ve erkek öğrencilerin görüşlerine göre nasıl bir beden eğitimi dersi işlemek istedikleri, derse katılımlarını etkileyen faktörler ve onların gözüyle bu dersi yürüten beden eğitimi ve spor öğretmenin özelliklerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Öğrenen, öğreten ve ortam bağlamında düşünüldüğünde, kendi öğrenmesinden sorumlu ve hak sahibi olan öğrencinin öğretim programları ve öğrenme-öğretme süreçleri üzerindeki önemine vurgu yapmak için yola çıkılan bu araştırmayla, program geliştirme çalışmalarının özellikle ihtiyaç analizi aşamasına ve öğretmenlerin ders hazırlıkları yapmalarına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Diğer yandan yapılan bu çalışma ile uygulamadaki beden eğitimi ve spor dersi öğretim programlarının işlevselliği ve beden eğitimi öğretmenlerinden beklentiler hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmanın desenini olgu bilim oluşturmaktadır. Olgu bilim çalışmaları kişilerin bir olay ya da bir konuya yönelik yaşadıkları deneyimlerin anlamını açığa çıkarmak (Creswell, 1998) ya da araştırma kapsamında yer alan insanlar için araştırılan olgunun kaynağı ve yapısı nedir? sorusuna yanıt aramak (Patton, 1990) için kullanılmaktadır.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırma 2013-2014 öğretim yılı bahar döneminde Bolu ili Merkez ilçede yer alan bir ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrenciler ile yapılmıştır. Ortaokul düzeyindeki okul, şehir merkezinde bulunmakta olup, genellikle sosyo-ekonomik durumları orta ve üzeri düzeyde ailelerin çocuklarının eğitim gördüğü bir kurumdur. Okulda bir bayan iki erkek olmak üzere toplam üç beden eğitimi öğretmeni görev yapmaktadır. Sınıf başına düşen öğrenci sayısı ortalama 27 civarında olduğu, beden eğitimi ders araç gereçleri ve donanımı yönünden okulun tam teşekküllü bir spor salonunun olmadığı, ancak ders araç-gereçleri yönünden birçok okula göre avantajlı durumda oldukları öğrenilmiştir. Diğer yandan araştırmanın yürütüldüğü lise de şehrin merkezinde olup daha çok akademik başarıları yüksek öğrencilerin tercih ettiği bir okuldur. Okulda 2 öğretmen görev yapmaktadır. Okulun kendine ait bir spor salonunun yanı sıra ders araç-gereçleri yönünden yeterli denebilecek imkânlarla sahip olduğu öğrenilmiştir.

Veriler odak grup görüşmesi ve açık uçlu anketler yolu ile toplanmıştır. Bu kapsamda toplam 3 açık uçlu sorudan oluşan anket formu 196 ortaokul (5.sınıf; 40 erkek, 12 kız; 6.sınıf; 27 erkek, 23 kız; 7. sınıf; 16 erkek, 27 kız; 8.sınıf; 29 erkek, 22 kız) ve 202 lise (9.sınıf; 17 erkek, 16 kız; 10.sınıf; 23 erkek, 31 kız; 11.sınıf; 22 erkek, 41 kız; 12.sınıf; 31 erkek, 21 kız) öğrencisi tarafından doldurulmuştur. Çalışmada ayrıca odak grup görüşmeleri de yapılmış ve bu grupların oluşturulmasında sınıf düzeyi ve cinsiyet esas alınmıştır. Bu doğrultuda 5-6., 7-8., 9-10. ve 11-12. sınıflardan oluşmak üzere dört farklı odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Her odak grupta 8 (4 kız, 4 erkek) öğrenci yer almıştır. Odak grup görüşmelerinde ortaokul düzeyinde 16 (8 kız, 8 erkek), lise düzeyinde 16 (8 kız, 8 erkek) toplam 32 öğrenci yer almıştır.

2.2. Verilerin Toplanması

Veriler odak grup görüşmesi ve açık uçlu anketler ile toplanmıştır. Odak grup görüşmelerinin yapıldığı ve açık uçlu soruların uygulandığı Bolu il merkezinde bulunan kamuya ait bir ortaokul ve bir lise tesadüfi örneklem yoluyla seçilmiştir. Araştırmanın doğası gereği öğrencilere sorulacak sorular için ilgili okullarda çalışma izni, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ve etik kurul raporu AİBÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan alınmıştır. Daha sonra okullarda yapılacak çalışmaların sağlıklı bir şekilde yürütmesi için okul idarecileri ve beden eğitimi öğretmenleriyle temasa geçilerek öğrencilere ve okul programına en uygun saatler ve ortamlar belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan 3 açık uçlu soru 196 ortaokul öğrencisi ve 202 lise öğrencisine araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Öğrencilerin uygulanan anket sorularına çok kısa (tek kelime veya tek cümle vb.) ve açıklayıcı olmayan yanıtlar vermeleri, araştırmacıları araştırılan konu ile ilgili daha derinlemesine bilgi toplamak üzere öğrencilerle odak grup görüşmesi yapmaya yönlendirmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin sorulan sorulara anket yoluyla verdikleri kısıtlı cevapları genişletebilmek için uygulanan açık uçlu anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruların aynı olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca anket ve yarı yapılandırılmış soruların geçerliğini sağlamak amacıyla ilgili literatürden yararlanılmış, oluşturulacak sorular aynı zamanda araştırmayı yürüten ve beden eğitiminde program geliştirme alanında uzman bir öğretim elemanı, eğitim programları uzmanı bir öğretim elemanı, beden eğitimi öğretmenliği geçmişi olan spor yöneticiliği alanında bir öğretim elemanı tarafından tartışılarak oluşturulmuştur. Bu anketlerde öğrencilere yöneltilen sorular şöyledir;

- 1- Beden eğitimi ve spor dersinde ne yapmak istersiniz?
- 2- Beden eğitimi ve spor dersine katılımınızı etkileyen unsurlar nelerdir?
- 3- Size göre bir beden eğitimi ve spor öğretmeni nasıl olmalıdır?

Çalışmada veri elde etmek için ayrıca odak grup görüşmeleri de yapılmıştır. Odak grup görüşmeleri, bir moderatör ile birlikte görüşmeleri yazı ile not etmek üzere bir moderatör yardımcısı eşliğinde gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmelerinde, ilgili okullardaki yönetici ve öğretmenlerin yardımıyla öğrencilerin rahat edebilecekleri, fiziksel şartları uygun ortamlar ayarlanmıştır. Uygulamanın doğasına uygun şekilde soru sayısı az tutularak 3 ile sınırlandırılmıştır. Bu sorular yarı yapılandırılmış şekilde, öğrencilerin nasıl bir beden eğitimi dersi ve öğretmeni istediklerini anlamak üzere tasarlanmıştır. Görüşmelerde katılımcıların izni ile ses kayıt cihazı kullanılarak veriler kaydedilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2000)'e göre, içerik analizinde veriler derin bir işleme tabi tutulur ve konuyla ilgili kavram, temalar oluşturulur. Açık uçlu anketler yolu ile elde edilen veriler Excel programında veri seti haline dönüştürülmüştür. Odak gruplar yolu ile elde edilen veriler ise, ses kaydından dinlenerek bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilmiştir. Daha sonra tüm bu veriler NVIVO 10 programına aktarılmıştır. Bu araştırmanın analiz sürecinde öncelikle tüm veriler kodlanmıştır. Analizin NVIVO 10 ile yapılması araştırmacılara demografik değişkenler ile temaların karşılaştırılması olanağını sağlamıştır.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

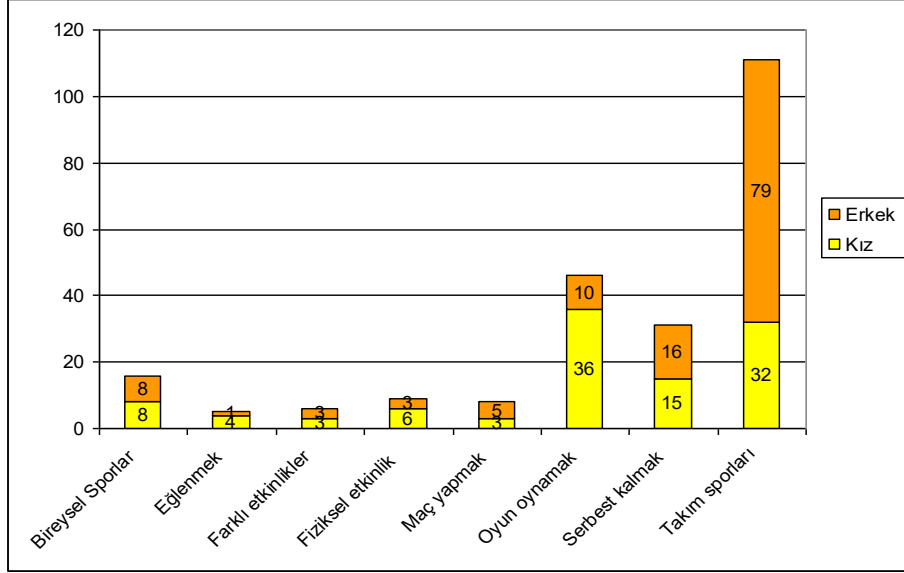
Lincoln ve Guba (1985) nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik kavramlarını kullanılmasını önermektedir (akt: Yıldırım ve Şimşek, 2013). İnandırıcılık uzun süreli etkileşim, çeşitleme ve derinlik odaklı veri toplama, uzman incelemesi ve katılımcı teyidi gibi yöntemlerle sağlanabilmektedir. Bu çalışmadaki araştırmacılardan ikisinin gözlenen ortamlarla ilgili uzun süreli etkileşim içinde olmaları, yöntem çeşitlemesi (Tobin ve Begley, 2004; Briller, Meert, Schim ve Thurston, 2008; Bekhet ve Zauszniewski, 2012) ile verilerin elde edilmesinde açık uçlu anket ve odak grup görüşmesi gibi değişik araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılması, çalışmanın inandırıcılığı sağlayan unsurlardır. Nitel araştırmada genelleme yerine benimsenen aktarılabirlik özelliğinin güçlendirilebilmesi (Yıldırım ve Şimşek, 2013) amacıyla, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile odak gruplar, araştırma problemine taraf olan bireylerin (kız-erkek/sınıf) çeşitliliği sağlanmıştır. Araştırmanın tutarlılığı için, araştırmada yer alan katılımcılara kimlik bilgilerinin gizli kalacağı ve verilerin yalnızca bilimsel içerikli çalışmalarda kullanılacağı bilgisi verilmiştir. Elde edilen verilerin anlamlı bir bütün oluşturması sağlanmış, bulguların kendi arasında tutarlı ve anlamlı olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmanın teyit edilebilirliği için, araştırmada kullanılan tüm veri toplama araçları, ham veriler, analiz aşamasında yapılan kodlamalar, gerektiği zaman tekrar incelenebilmek üzere araştırmacılar tarafından muhafaza edilmektedir.

Bununla birlikte, nitel verilerin sayısallaştırılması da çalışmalarda güvenilirliği artırmak ve yanlılığı azaltmak için kullanılan bir yöntemdir. Böylece ortaya çıkan tema ve kategoriler arasında karşılaştırma yapılması mümkün olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Bu araştırmada da açık uçlu sorular yoluyla öğrencilerden alınan yazılı değerlendirmelerin analizi sırasında gerekli yerlerde sayısallaştırmalar yapılmıştır. Böylece matris kodlama ile demografik değişkenler ile temaların karşılaştırılması olanağı sağlanmıştır. Ayrıca bu araştırma için AİBÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır.

3. BULGULAR

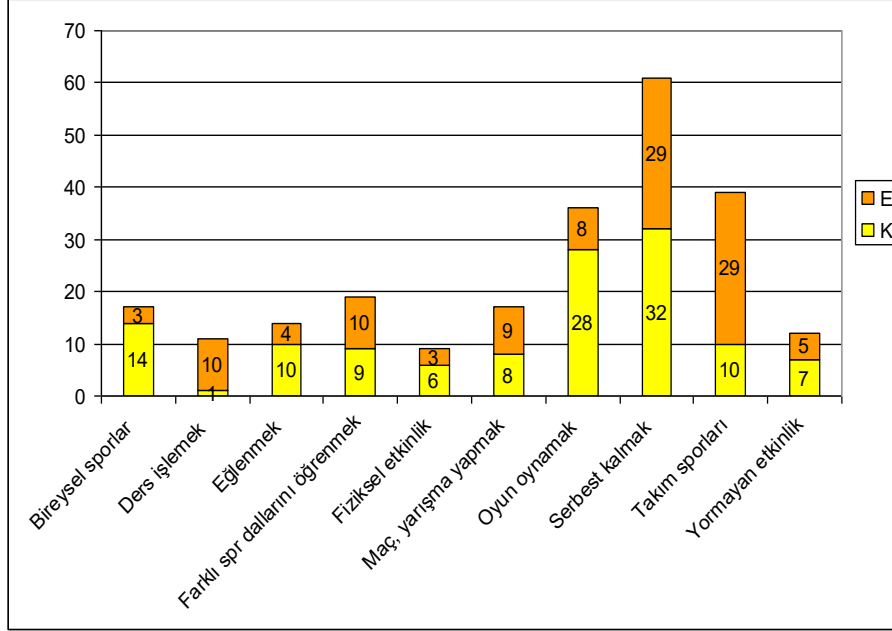
3.1. Öğrenciler Beden Eğitimi Dersinde Ne Yapmak İstiyorlar?

Çalışmaya katılan öğrencilere açık uçlu anketlerle sorulan “Beden eğitimi ve spor dersinde ne yapmak istersiniz?” sorusuna 5-8. ve 9-12. sınıf kız ve erkek öğrencilerinin verdikleri yanıtları gösteren grafikler aşağıda sunulmuştur.

Grafik 1. 5-8.sınıfların BES derslerinde yapmak istedikleri ve cinsiyet değişkenine ait sütun grafiği

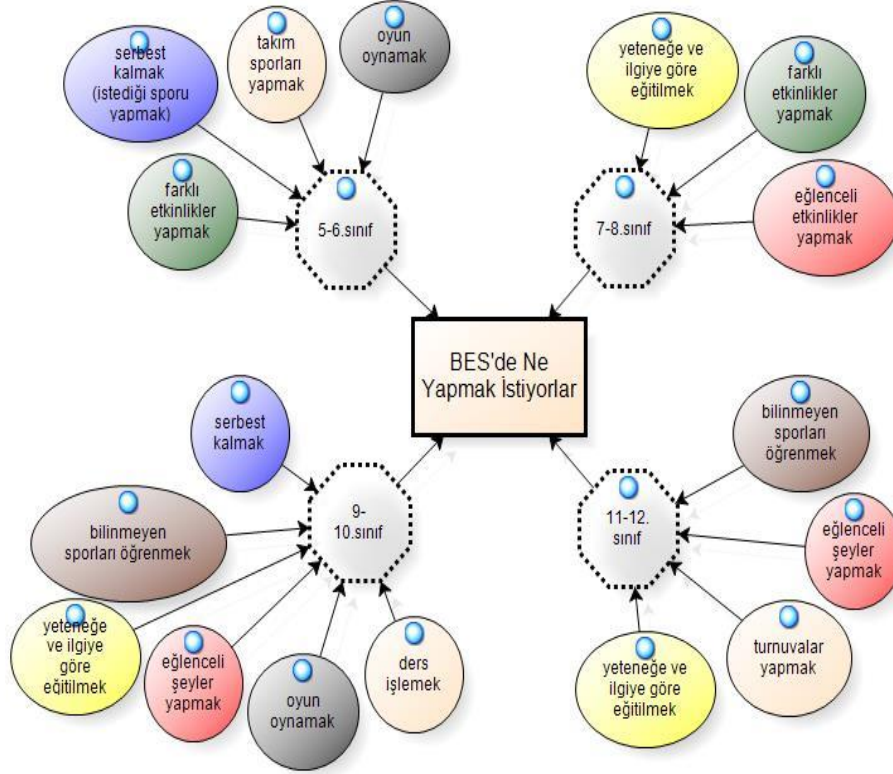
Grafik 1'e göre, 5-8.sınıflarda okuyan öğrenciler için derste yapmak istedikleri uygulamalar arasında takım sporları en yüksek değeri alırken, özellikle erkek öğrencilerin bu istekte öne çıktığı görülmektedir. Takım sporları arasında en fazla ifade edilen spor dalları futbol, basketbol ve voleybol olmuştur. Oyun oynamak grupta en çok istenenler arasında ikinci sırada yer alırken, bu istekte de kız öğrencilerin öne çıktığı görülmektedir. Ayrıca, her iki cinsiyet grubu için serbest kalmak üçüncü sırada yer almaktadır. Bu istekleri bireysel sporlar yapmak görüşü izlerken, beşinci sırada yer alan fiziksel etkinlik yapma isteğinde özellikle kızların (ip atlama, koşma, trampolinde zıplama gibi) erkeklerden daha farklı düşündüğü anlaşılmaktadır.

Grafik 2. 9-12.sınıfların BES derslerinde yapmak istedikleri ve cinsiyet değişkenine ait sütun grafiği

Grafik 2 incelendiğinde ise, 9-12.sınıftaki hem kız, hem de erkek öğrenciler için beden eğitimi dersinde serbest kalma isteği ön plana çıkmaktadır. Bu grup için ikinci sırada takım sporları yer alırken, 5-8.sınıftakilere benzer şekilde erkekler bu konuda daha istekli olduklarını belirtmişlerdir. Grup için üçüncü sırada oyun oynamak yer almakta ve yine ortaokuldaki gibi bu seçenekte de kızlar erkeklerle göre daha fazla istekli olduklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte, bu yaş grubundaki öğrenciler, ortaokul öğrencilerinden farklı olarak, farklı spor etkinliklerini öğrenme isteğinde olduklarını ifade etmişlerdir.

Çalışmaya katılan öğrencilere odak grup görüşmelerinde sorulan “Beden eğitimi ve spor dersinde ne yapmak istersiniz?” sorusuna 7.sınıftan itibaren “yeteneğe ve ilgiye göre yönlendirilmek ve bilinmeyen sporları öğrenmek” temasının ön plana çıktığı, diğer görüşlerini ise açık uçlu sorulara verilen cevaplarla benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 1).

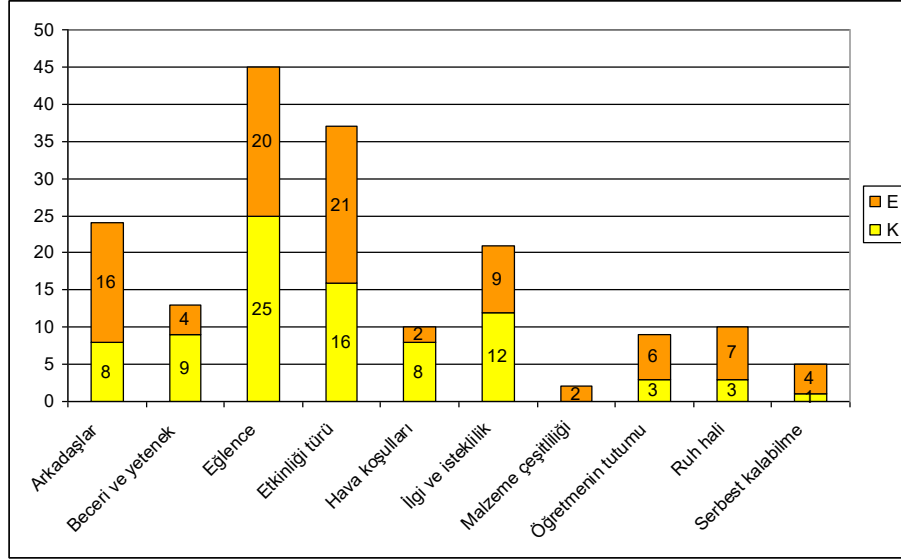

Şekil 1. Odak Gruplarda Yer Alan Öğrencilerin BES Dersinde Yapmak İstediklerine Yönelik Görüşleri

Odak grup görüşmeleri ve açık uçlu sorulara verilen cevaplar birlikte değerlendirildiğinde, her iki grup da “serbest kalmak” temasının ortak olduğu kanısına varılmıştır. Odak grup görüşmesindeki öğrencilerden “serbest kalmak” ifadesini açıklamaları istenmiş, öğrencilerin verdikleri cevaplara göre serbest kalmaktan “kendilerine seçenekler sunularak, ilgi ve yeteneklerine uygun çalışmalar yaptırılmasını” anladıkları belirlenmiştir. Bu nedenle açık uçlu cevaplarda ortaya çıkan serbest kalmak ifadesiyle odak grup görüşmesinde öne çıkan temalardan “ilgi ve yeteneğe göre yönlendirilmek” görüşü ortak tema olarak kabul edilmiştir. Ayrıca “oyun oynamak”, “farklı spor etkinlikleri yapmak” ve “eğlenceli etkinlikler yapmak” isteği, açık uçlu ve odak grup görüşmelerinde ortak tema olarak görülmektedir.

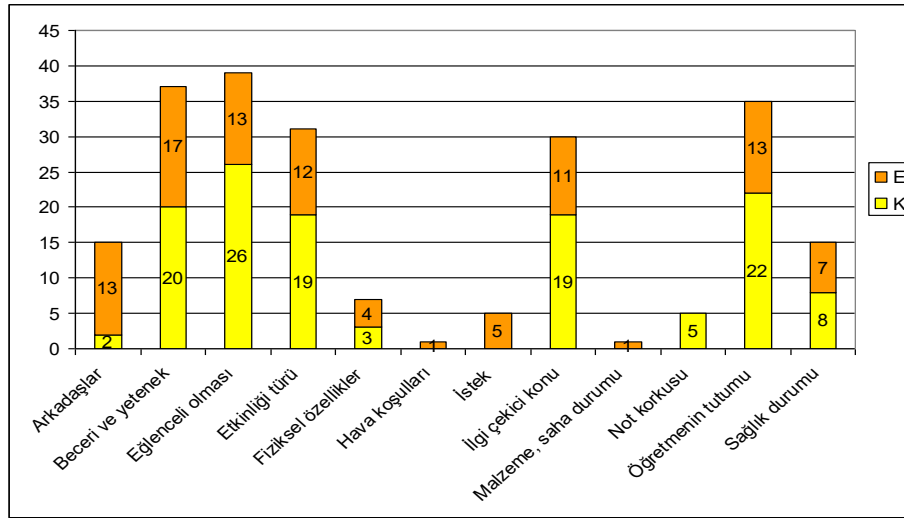
3.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Katılımı Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

Açık uçlu ankette öğrencilere sorulan “Beden eğitimi ve spor dersine katılımınızı etkileyen unsurlar nelerdir?” sorusuna ortaokul ve lise öğrencilerinin yanıtlarını gösteren grafikler Grafik 3 ve 4’te verilmiştir.

Grafik 3. 5-8.sınıftaki öğrencilerin BES dersine katılımını etkileyen unsurlar ve cinsiyete ait sütun grafiği

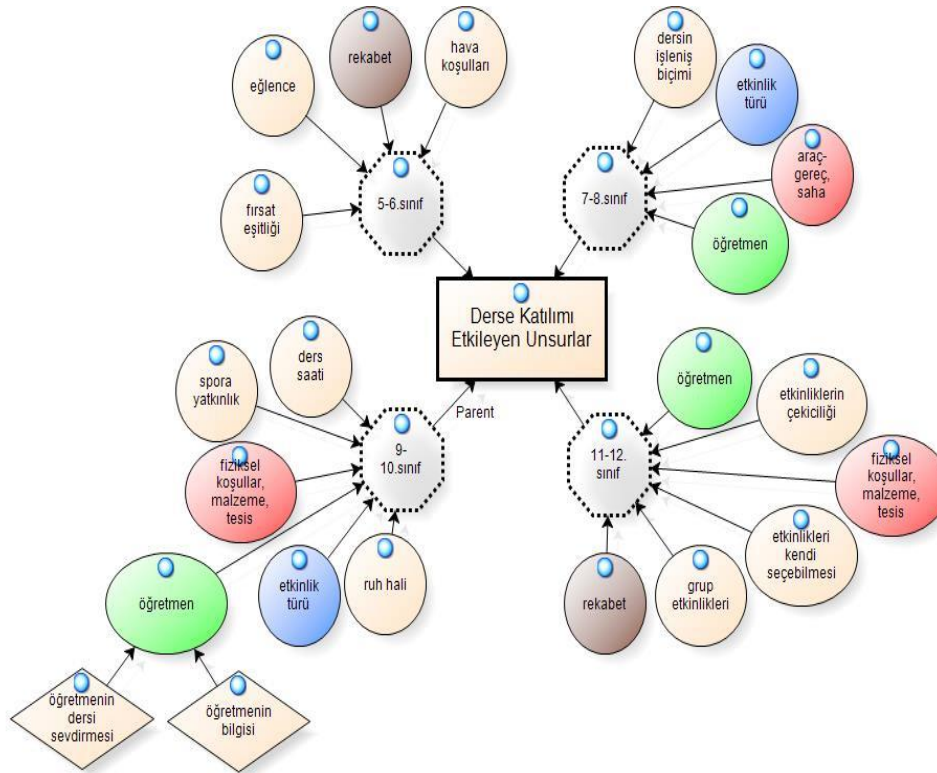
Grafik 3 incelendiğinde, 5-8. sınıflarda okuyan öğrenciler için BES dersine katılmayı etkileyen en önemli unsurun “eğlence” olduğu ve kızlar için bu durumun daha önemli bir görüş olduğu görülmektedir. Ders katılmayı etkileyen faktörlerden “etkinliğin türü” ikinci sırada yer almakta ve bu görüşün erkek öğrenciler için daha öncelikli olduğu; “etkinlik yapılan arkadaşlar” görüşünün üçüncü tema olarak erkek öğrenciler için ön planda iken, “ilgi ve istekliliğin” ise kız öğrenciler için öne çıkan bir unsur olarak ortaya çıktığı belirlenmiştir.

Grafik 4. 9-12.sınıftaki öğrencilerin BES dersine katılımını etkileyen unsurlar ve cinsiyete ait sütun grafiği

Grafik 4'e göre lise öğrencileri için de BES dersine katılımı etkileyen en önemli unsur "eğlence" olarak belirlenmiş ve kız öğrenciler bu konuda daha fazla görüş bildirmişlerdir. Derse katılımı etkileyen ikinci önemli unsur "beceri ve yetenek", üçüncü unsur ise "öğretmenin tutumu"dur. "Etkinliğin türü ve konunun ilgi çekici olması" da 9-12. sınıfta okuyan öğrenciler için derse katılımı etkileyen önemli unsurlar olarak belirlenmiş ve konunun ilgi çekici olması özellikle kız öğrenciler için ortaokulda okuyan öğrenciler gibi öncelik taşıdığı belirlenmiştir. Etkinlik yapılan arkadaşlar konusunda ise ortaokul ve lisede okuyan erkek öğrenciler daha fazla görüş bildirmiş ve derse katılımı etkileyen önemli bir unsur olarak bulunmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilere odak görüşmelerde sorulan aynı soruya, yine 7-8.sınıftan itibaren açık uçlu sorulara verilen cevaplarla benzeştiği ve oluşturulan temaların da benzer olduğu gözlenmiştir. Buradaki ortak temalardan biri öğretmenin tutumudur. Yine 7-8. sınıftan itibaren dersin işlendiği "fiziksel ortam" ve "araç-gereç" de derse katılımı etkileyen unsurlar arasında görünmektedir (Şekil 2).

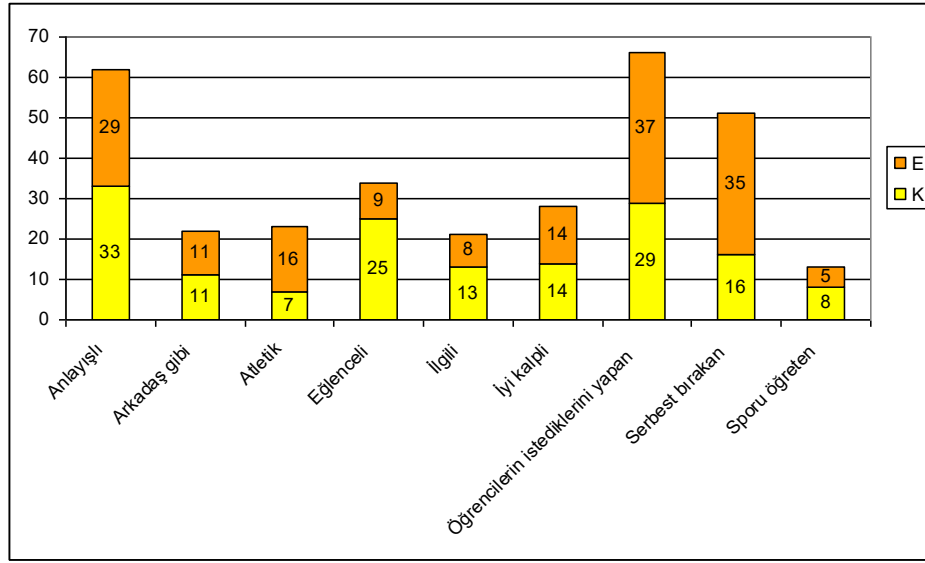
Şekil 2. Odak Gruplarda Yer Alan Öğrencilerin BES Dersine Katılımını Etkileyen Unsurlara Yönelik Görüşleri

Odak grup görüşmeleri ve açık uçlu sorular birlikte analiz edildiğinde, her iki veri kaynağından gelen ortak görüşün "öğretmen tutumu" olduğu, ayrıca " eğlenmek" ve "etkinliğin türü" görüşleri de ortak tema olarak görülmektedir. Ayrıca açık uçlu sorulara

cevap veren öğrencilerin daha çok etkinlik yapılan arkadaşlar, ilgi ve isteklilik ve etkinlik türü gibi ders içi etkinliklere yoğunlaşırken, odak grubundaki öğrencilerin daha çok dersin fiziki olanak ve şartlarına vurgu yaptıkları görülmektedir.

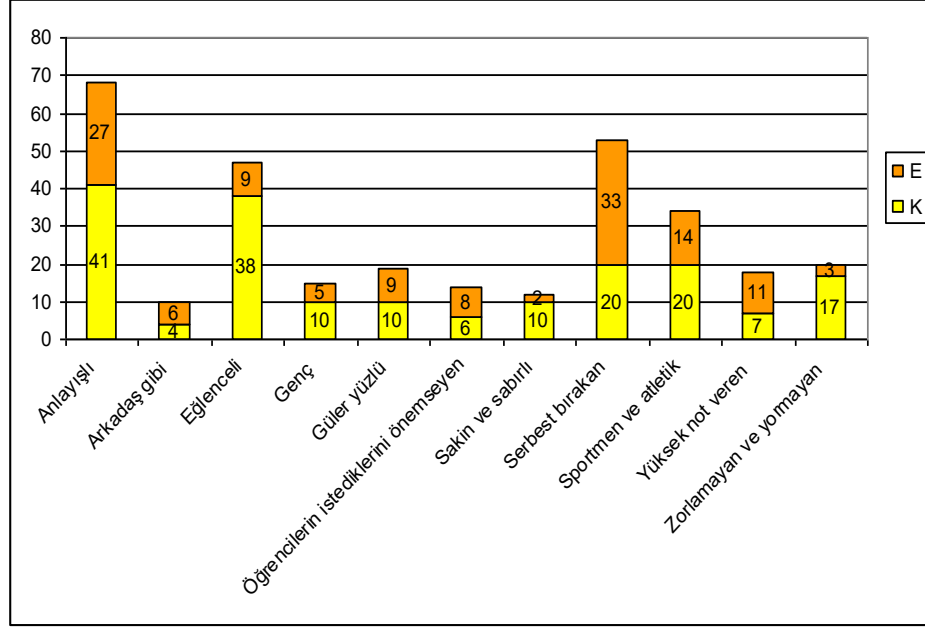
3.3. Nasıl Bir Beden Eğitimi Öğretmeni Olmalı?

Açık uçlu ankette öğrencilere sorulan “Size göre bir beden eğitimi ve spor öğretmeni nasıl olmalıdır?” sorusuna ortaokul ve lise öğrencilerinin yanıtlarını gösteren grafikler Grafik 5 ve 6’da verilmiştir.

Grafik 5. 5-8.sınıflardaki kız ve erkek öğrenciler için BES öğretmenin özelliklerine ait sütun grafiği

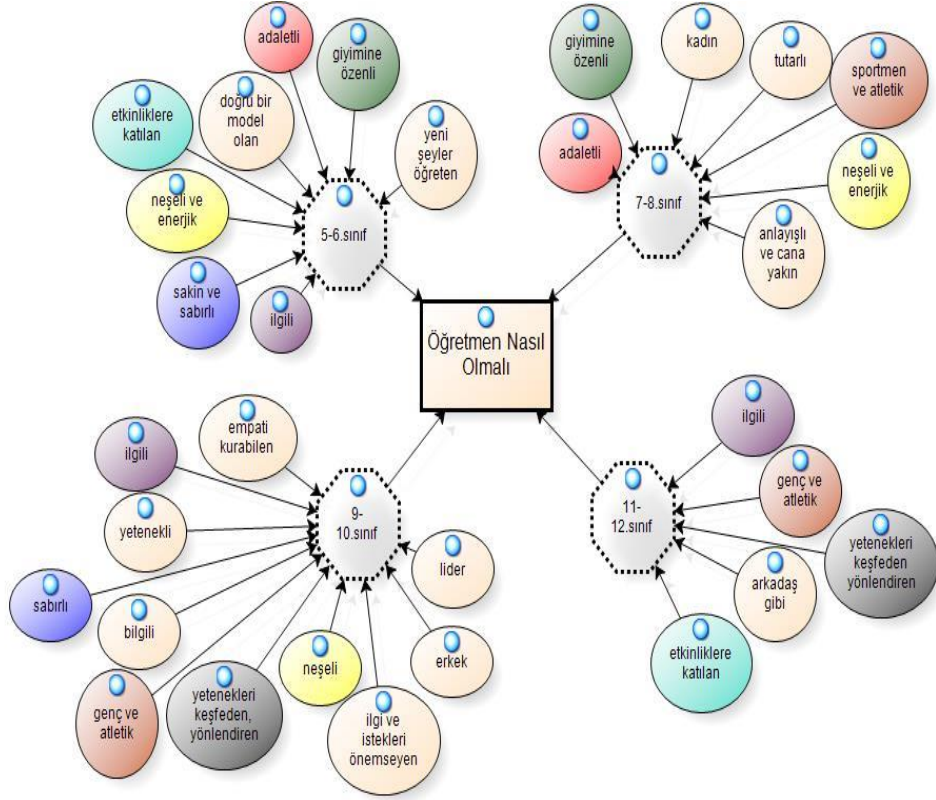
Grafik 5’e göre,5-8. sınıflardaki öğrencilere sorulan “bir beden eğitimi öğretmeni size göre nasıl olmalıdır?” sorusuna öğrencilerin cevabının açık bir şekilde “öğrencilerin istediklerini yapan ve serbest bırakan bir öğretmen” olduğu, bununla birlikte “eğlendiren, kızmayan, anlayışlı, iyi kalpli” bir öğretmen beklentisi içinde oldukları görülmektedir. Bu soru ile elde edilen verilere göre, erkek öğrenciler için daha çok “serbest bırakan bir öğretmen” öncelikli iken, kız öğrenciler için “eğlendiren ve anlayışlı bir öğretmen” modeli ön plana çıkmaktadır.

Grafik 6. 9-12. sınıflardaki kız ve erkek öğrenciler için BES öğretmenin özelliklerine ait sütun grafiği

Grafik 6 incelendiğinde, 9-12. sınıflarda okuyan öğrenciler “anlayışlı bir öğretmen” beklentisi içerisinde oldukları ve bu görüşü de en çok kız öğrencilerin belirttikleri belirlenmiştir. Yine 5-8. sınıf öğrencilerinde olduğu gibi “serbest bırakan bir öğretmen” erkek öğrencilerin daha fazla görüş bildirdiği bir unsur olmuştur. Üçüncü sırada bulunan özellik olan “eğlendiren bir öğretmen” modeli ise kız öğrenciler için daha önemli görünmektedir. Bu düzeydeki öğrenciler ayrıca beden eğitimi öğretmeninden atletik ve sportmen olmasını da belediklerini belirtmişlerdir. Yine kız öğrenciler için “zorlamayan ve yormayan bir öğretmen” modeli dikkat çekici temalardan biri olmuştur.

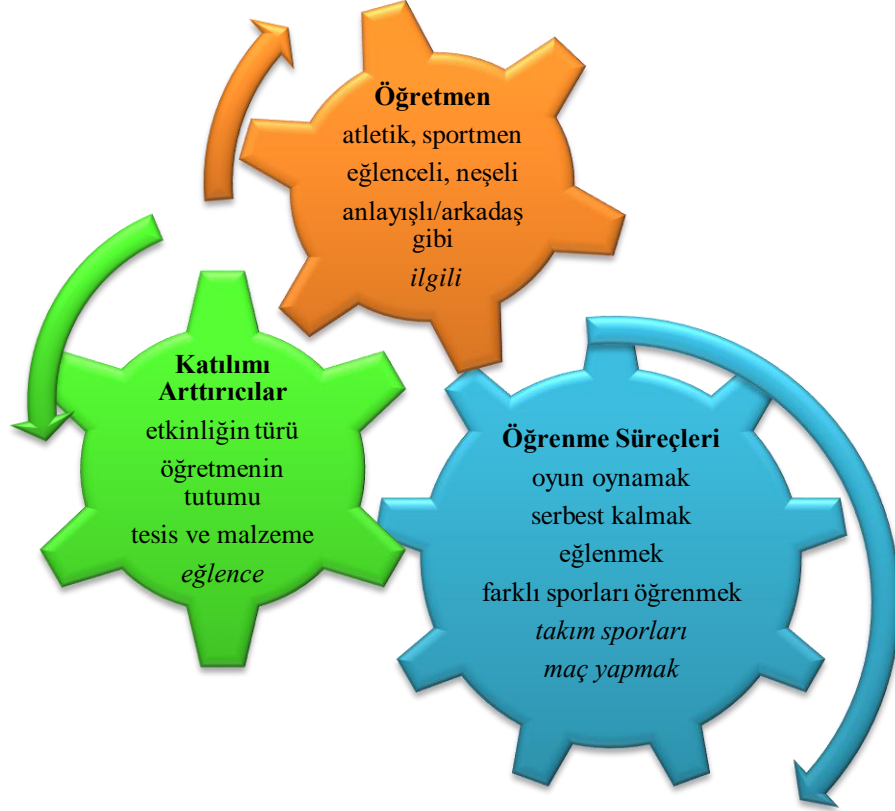
Çalışmaya katılan ortaokul öğrencilerine odak görüşmede sorulan “Size göre bir beden eğitimi ve spor öğretmeni nasıl olmalıdır?” sorusunun yanıtı “adaletli”, “kıyafetlerine özen gösteren” ve “neşeli ve enerjik” iken, aynı soruya lise öğrencilerinin verdikleri cevaplara bakıldığında ise “genç, atletik ve spora yetenekli”, “ilgili” ve “yetenekleri keşfeden ve yönlendiren” özellikleri ön plana çıkmıştır (Şekil 3).

Şekil 3. Odak gruplarda yer alan öğrencilerin “beden eğitimi ve spor öğretmeni nasıl olmalıdır ?” sorusuna yönelik görüşleri

Odak grup görüşmeleri ve açık uçlu sorular birlikte analiz edildiğinde, öğrencilerin beden eğitimi öğretmenin genç ve atletik olması konusunda hemfikir olduğu görülmektedir.

Açık uçlu sorulara verilen cevaplar ile odak grup görüşmelerden elde edilen temalar gözden geçirilerek, her iki yöntemle elde edilen veriler karşılaştırılmış ve ortak temalar Şekil 4’te gösterilmiştir. Şekilde yer alan italik özellikler açık uçlu sorularda verilen ancak odak grup görüşmelerinde çok fazla öne çıkmayan bilgileri içermektedir.

Şekil 4. Öğrenci görüşleri ile odak grup görüşmesi sonucunda ortaya çıkan ortak temalar

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğretim programlarının öğrenci ihtiyaç ve beklentilerine göre düzenlenmesi gereğine vurgu yapmak için yapılan bu çalışmada çıkan sonuçlar, genel itibariyle araştırmacıların beklentileri ve literatürde işaret edilen noktalarla uyum göstermektedir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde ne yapmak istedikleriyle ilgili soruya karşılık açık uçlu sorular ve odak grup görüşmelerinde “takım sporları yapmak, farklı sporları öğrenmek, serbest kalmak, eğlenmek, oyun oynamak ve maç yapmak” temalarında birleştikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre, özellikle erkek ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersinde takım sporları yapmak istemeleri yaşa bağlı gelişim özellikleriyle de uyum göstermektedir. Nitekim bu yaş grubu çocuklar grup etkinlikleri yapma, gruba kabul edilme ve bir grubun üyesi olarak görülme gibi ihtiyaçlar içindedirler (Bacanlı,2006). Lise öğrencilerinin ortaokul öğrencilerinden farklı olarak farklı spor branşlarını öğrenme ihtiyaçları ise, yaş özellikleri gereği heyecan verici, dikkat çekici ya da kendilerini farklı hissetmelerini sağlayıcı etkinliklere yatkınlıklarıyla açıklanabilir (Cüceloğlu, 1992). Ayrıca, ortaokulda almış oldukları beden eğitimi derslerinde bilinen bazı spor branşlarını tanımış ve deneyimlemiş olmalarından dolayı onlar için yeni olabilecek branşlara yönelmek istemiş olabilirler. Diğer yandan öğrencilerin ortak görüşte birleştikleri “derste

serbest kalma” istekleri de, derslerin çeşitlilikten ve eğlenceli olmaktan uzak olmasıyla ilgili olabilir. Öğrencilerden elde edilen bu cevaba ilişkin odak grup görüşmelerinde, “derste serbest kalmaktan”, öğretmenlerin kendilerine farklı araç-gereç ve etkinlikler sunarak kendi istediklerini seçme şansı verilmesini anladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplara paralel olarak, Erkmen, Tekin ve Taşkın (2006)’nın yaptıkları çalışmada da, 6-8. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi derslerinde öğretmen tarafından serbest bırakılma beklentisi ortaya çıkmıştır. MacPhail (2011)’de beden eğitimi dersini sevmeyen gençlerin öğretim programında her yıl aynı etkinliklerin olması, programın kendi ihtiyaçları ile ilişkili olmaması ve programı sıkıcı bulmalarını dersi sevmeme sebebi olarak gösterdiklerini rapor etmiştir.

Boyle ve ark. (2008) ve Dagkas ve Stathi (2007)’nin yaptığı araştırma bulguları da derse ilişkin heyecan duyma, çeşitlilik ve imkânların ders başarısını ve katılımı artırdığı yönündedir. Benzer şekilde, Rikard ve Banville (2006), beden eğitimi derslerinde spor ya da performansların oyunla öğretilmesinin ve öğrencilerin beceri seviyelerine göre gruplandırılmalarının, öğrencilerin derse karşı olumlu tutumlarını etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Couturier, Chepko ve Coughlin (2005)’da yaptıkları çalışmada, öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi dersinde hareket etmeyi, takım sporu yarışmalarını sevdiklerini, bunun kendilerini daha sağlıklı yaptığını ve eğlendiklerini ifade ettiklerini, bunun yanında her yıl aynı aktiviteleri yapmaktan hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir. Bu noktadan hareketle, ülkemizde var olan gerek ortaokul, gerekse lise beden eğitimi ve spor dersi öğretim programları incelendiğinde (MEB,2009; MEB, 2013) içeriğin yeterince zengin olduğu, ancak bu programı uygulamaya koyan öğretmenlerin çeşitli nedenlerle (araç-gereç durumu, fiziksel imkânlar, öğrenci sayısı vb.) uygulamada programı çeşitlendiremediği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, dönem başında yapılan yıllık planlarda öğrenci ilgi, ihtiyaç ve beklentilerinin belirlenerek birlikte planlama yapılması, öğrencilerin derse karşı olumlu görüş geliştirmeleri ve derse katılımlarını arttırmaları açısından son derece önemli olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin derse katılımlarını etkileyen unsurlarla ilgili açık uçlu sorulara ve odak grup görüşmelerine verdikleri cevaplar incelendiğinde, “öğretmen tutumu, derslerin eğlenceli geçmesi, yapılan etkinlikler, tesis ve malzemeler” görüşlerinde ortak fikirde oldukları görülmüştür. Çıkan bu sonuçlar değerlendirildiğinde, dersine, öğrenciye ya da kendisine olan tutumuyla ilgili sorun yaşayan bir öğretmenin öğrenciyi derse çekmesinin kolay olmayacağı açıktır. Nitekim Boyle, Jones ve Waters (2008)’ da öğretmen tutumunun öğrencilerin beden eğitimi dersine katılımında önemli engeller arasında olduğunu belirterek, öğretmenlerin iyi bir planlamayla hazırlandıkları derslerinde öğrencilere sunacakları çeşitli fırsat ve düzenlemelerin fiziksel olarak yetenekli olmayan öğrenciler de dâhil, tüm öğrencilerin katılımını etkileyebileceği vurgusunu yapmışlardır. Diğer yandan çıkan sonuçlar, gelişimin bütünsel bir süreç olduğu ilkesini de hatırlatmaktadır. Özellikle beden eğitimi dersinin sadece fiziksel ve psikomotor gelişime hizmet eden bir ders olarak algılanması, öğretmenin dersine isteksiz ve heyecansız girmesi, öğrencinin eğlenme, paylaşma, heyecan duyacağı etkinlikler yapma, merak etme gibi sosyal, duygusal ya da bilişsel ihtiyaçlarının göz ardı edilmesinin derse katılmada yaratabileceği isteksizliği de düşündürmektedir. Öte yandan öğrencilerin dersle ilgili ortak beklentileri, yapılan çeşitli araştırmalarda saptanan, derste eğlenmenin, öğretmenin ders ortamını düzenlemesindeki çeşitliliğin, öğrencinin ders içeriğine ilgi, heyecan ve ihtiyaç duymasının derse olan katılımı etkilediği yönündeki bulgularla da uyum göstermektedir (Aicinena, 1991; Browne, 1992; Earl ve Stennett, 1987; Figley,1985; Luke ve Cobe,

1994; Xihe, 2013). Yine Yılmaz (2012) ortaöğretim öğrencilerine beden eğitimi dersinden beklentilerini sormuş, öğrencilerin çoğu ders içeriklerinin eğlenceli, dikkat çekici olması gerektiğini ve farklı spor branşlarının öğretilmesini beklediklerini ifade etmişlerdir.

Yapılan bazı çalışmalarda (Xiang, Gao ve McBride, 2011; Smith ve Cardaciotto 2011; Yoder ve Hochevar, 2005) ise, ders içeriğini tasarlama, öğrencilerin aktif bir şekilde derse katılımını sağlayacak şekilde ders içeriğini düzenleme, beden eğitimi derslerinde öğrencilere eğitim içeriğini seçme imkânının tanınmasının öğrencileri motive ettiği, öğrencilerin otokontrollerini ve derse katılımlarını artırdığı yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Ayrıca, araştırma bulgularına benzer şekilde, Luke ve Cobe (1994)'ün yaptığı çalışmada ortaokul öğrencileri, beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerini desteklemelerini, ders içeriklerinin eğlenceli ve kendilerine seçim şansı veren etkinliklerden oluşmasını istemişlerdir. Bradley, Zi Yan ve Marita (2013)' ya göre de, beden eğitimi dersinde, fiziksel aktiviteleri yaparken, motive edilmeme, saygı duyulmama, güvensizlik, yaralanma, utandırılma gibi olumsuz deneyimler yaşayan öğrenciler derse katılmak istememekte, hatta ileriki yaşantılarında daha az spor ve fiziksel aktivitelere katılmaktadırlar.

Ayrıca araştırmaya katılan öğrenciler tesis ve malzeme eksikliğinin derse katılımlarını etkilediğini belirtmişlerdir. Hali hazırda uygulamada olan yapılandırmacı öğretim programları aktivite, yöntem-teknik, araç-gereç ve donanım zenginliği ile öğrenci kazanımlarına ulaşmayı hedeflemektedir. Gerek hareket eğitimi, gerekse spor branşlarının kazandırılmasında ortam, araç-gereç ve donanım yoksunluğunun aynı zamanda beceri çeşitliliği ve öğreniminde eksiklik yaratması kaçınılmaz olacaktır. Çıkan bu sonuçla benzer bir şekilde Jenkinson ve Benson (2010) ise, beden eğitimi dersine katılımın önündeki engellerle ilgili olarak araç-gereç eksikliği ve gerekli olan alan eksikliğine vurgu yaparak, öğretmenlerin bu durumlar karşısında iyi bir planlama ve yaratıcılıklarıyla geliştirebilecekleri basit ve çeşitli materyallerin problem çözücü olabileceğini belirtmişlerdir. Özcan ve Mirzeoğlu (2014)'da araştırma bulgularını destekler şekilde yaptıkları çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre ders işlemlerinde en önemli engellerin araç-gereç ve donanım eksikliği olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenin nasıl olması gerektiği ile ilgili açık uçlu sorular ve odak grup görüşmelerinde öğrencilerin verdiği cevaplar incelendiğinde “atletik/sportmen, eğlenceli/neşeli, anlayışlı/arkadaş gibi ve ilgili” olması konusunda hemfikir oldukları görülmüştür. Bela (1969)'a göre, öğrencilerde yaşantı çeşitlerini sağlama bakımından sınıftaki en önemli kişi öğretmendir. Bir sınıfta süregelen şeylerin çoğu doğrudan veya dolaylı olarak öğretmenle ilgilidir. Öğretmen niteliği hakkında yapılan araştırmalara göre, öğretmen performansı çok kompleks insan fenomenlerinden birisidir. Bu nedenle öğretmenin etkililiği ve etkili öğretmen kişiliği, kesinlikle basit bir konu değildir. Öğretmenin kişiliği üzerine araştırmacılar tarafından yapılan tek kabul, etkili öğretmen niteliklerinin kültürümüzdeki ve değerlerimizdeki tüm nitelikleri içermiş olmasıdır. Bu kişilik niteliklerinin örnekleri sıcakkanlılık, dostça bir tavır ve sorumluluktur (Bela, 1969; akt. Sünbül, 1996). Çelikten, Şanal ve Yeni (2005)'ye göre bir öğretmen, sevecen, anlayışlı esprili, güler yüzlü, hoşgörülü ve lider değildir. Nebioğlu (2004)'na göre ise, öğrenciler, karşılarında daima güzel yüzlü, eleştiriye açık, hoşgörülü, gerektiğinde esprili yapabilen, adil, dengeli, tarafsız, dürüst, yardım sever ve önyargılı

olmayan özelliklere sahip öğretmen görmek ister. Tamer ve Pulur (2001)' a göre ise, öğretmenin kıyafetleri temiz, amacına uygun ve zevkli olmalıdır. Benzer şekilde Stephen ve Beng (2011) beden eğitimi dersinin nasıl eğlenceli hale getirilebileceğini sorgulamış, öğrenciler öğretmenlerinin kendilerine ilgi ve saygı eksikliğini ve pedagojik bilgileri ve uygulamalarının yetersizliğinin, okula ve derslere olan ilgilerini azalttığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte, Larson (2006) ise, ilkökul ve ortaokul öğrencilerine beden eğitimi dersinden ve öğretmenlerinden beklentilerini sormuş ve öğrencilerin çoğunun, öğretmenlerinin becerilerin nasıl yapıldığını kendilerine göstermesini, yaptıkları doğru performanslarda ödüllendirilmeyi, motive edilmeyi, kendilerine güvenilmesini ve yaptıklarına saygı duyulmasını istedikleri rapor etmişlerdir.

Bu araştırmayla, öğrenci beklenti ve ihtiyaçları merkeze alarak beden eğitimi dersi ve öğretmenin nasıl olması gerektiği sorgulanmıştır. Araştırma sonunda ise, açık uçlu sorular ve odak grup görüşmelerinden elde edilen verilere göre; öğrencilerin, beden eğitimi dersinde “takım sporları yapmak, farklı sporları öğrenmek, serbest kalmak, eğlenmek, oyun oynamak ve maç yapmak” temalarında birleştikleri görülmüştür. Öğretmen tutumu, derslerin eğlenceli geçmesi, derslerde yapılan etkinlikler, tesis ve malzeme durumu ise öğrencilerin BES dersine katılımlarını belirleyen en önemli unsurlar olarak belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen öğrenci görüşlerine göre beden eğitimi ve spor öğretmeni “atletik/sportmen, eğlenceli/neşeli, anlayışlı/arkadaş gibi ve ilgili” olmalıdır. Ancak elde edilen bu sonuçların, bir ortaokul ve bir lisede okuyan öğrencilerden elde edildiği göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle benzer çalışmaların ülkemizde farklı illerde, daha fazla okul ve öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmesi daha güvenilir sonuçlara ulaşmada yol gösterici olacaktır. Ayrıca, benzer çalışmaların sadece nitel değil, karma yöntemlerle incelenmesi de alana daha güçlü katkı getirmesi açısından önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aicinena, S. (1991). The teacher and student attitudes towards physical education. *The Physical Educator*, 48(1), 28-32.
- Bacanlı, H.(2006). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Bekhet, A.K. & Zauszniewski, J.A. (2012). Methodological triangulation: an approach to understanding data. *Nurse Researcher*.20 (2):40-43.
- Boyle, S. D., Jones, G. L & Walters, S. J. (2008). Physical activity among adolescents and barriers to delivering physical education in Cornwall and Lancashire, UK: a qualitative study of heads of PE and heads of schools. *BMC PublicHealth*,8,273-281.
- Bradley J. C., Zi Y.& Marita K. C (2013).Negative experiences in physical Education and sport: How much do the affect physical activity participation later in life? *Pennsylvania StateUniversity*,84(3),50-53.
- Briller, SH., Meert, K.L.,Schim, S.M. & Thurston,C.S. (2008). Implementing a triangulation protocol in bereavement research: a methodological discussion. *Omega*, 57(3) :245-260.
- Browne, J. (1992). Reasons for selection or nonselection of physical Education studies by year 12 girls. *Journal of Teaching in PhysicalEducation*,11(4), 402-410.
- Creswell, J.W. (1998). *Qualitative inquiry and research design*. California:Sage Publications.

- Couturier, L.E., Chepko, S. & Coughlin, M.A. (2005). Student voices—what middle and high school Students have to say about physical education. *Physical Educator*, 62(4): 170-177.
- Cüceloğlu, D. (1992). İnsan ve davranışları. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çelikten, M., Şanal, M.ve Yeni, Y. (2005).Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Demirhan, G. (2006). Spor eğitimin temelleri. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitapevi.
- Dagkas, S. & Stathi, A. (2007). Exploring social and Environmental factors affecting adolescents' participation in physical activity. *European Physical Education Review*, 13(3), 369-384.
- De Corby, K., Halas, J., Dixon, S., Wintrup, L. & Janzen, H. (2005). Classroom teachers and the challenges of delivering quality physical education. *The Journal of Educational Research*, 98(4), 208-220.
- Erkmen, G., Tekin, M. ve Taşkın, Ö. (2006). Özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitimi dersi hakkındaki tutum ve görüşleri, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla.
- Earl, L.M. & Stennett, R.G. (1987). Student attitudes towards physical and Health education in secondary schools in Ontario. *Canadian Association of Health. Physical Education and Recreation Journal*, 53 (4), 411.
- Figley, G.E. (1985). Determinants of attitudes towards physical education, *Journal of Teaching in Physical Education*. 4, 229-240.
- Hardman, K. (2008). Physical education in schools: a global perspective. *Kinesiology*, 40(1), 5-28.
- Hill, G. (2009). Motivating Students to be active outside of class: a hierarchy for independent physical activity. *JOPERD: The Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 80 (1), p.25-30.
- Jenkins, J.M., Jenkins, P., Collums, A. & Werhonic, G. (2006). Student perceptions of a conceptual physical Education activity course. *Physical Educator*, 63(4): 210-221.
- Jenkinson, K. A. & Benson, A. C. (2010). Barriers to providing physical education and physical activity in Victorian State Secondary Schools, *Australian Journal of Teacher Education*, 35(8).
- Larson, A. (2006). Student perception of caring teaching in physical education. *Sport, Education & Society*. 11(4), 337-352.
- Le Masurier, G. & Corbin, C. B. (2006). Top 10 reasons for quality physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 77(6), 44-53.
- Luke M.D., Cope, L.D. (1994). Student attitudes towards teacher behavior and program content in school physical education. *Physical Educator*. 51(2), 57.
- Macphail, A. (2011) Youth voices in physical Education and sport: what are they telling us?, in K. Armour (ed) Sport pedagogy: An introduction for teaching and coaching, Harrow: PrenticeHall.
- MEB. (2009). 9-12. sınıflar beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı, Bursa.
- MEB. (2013). 5-8. Sınıflar beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı, Ankara.
- Morgan, P. J. & Bourke, S. F. (2005). An investigation of pre-service and primary school teachers' perspectives of PE teaching confidence and PE teacher education. *ACHPER Healthy Lifestyles Journal*, 52(1), 7-13.

- Morgan, P. J. & Hansen, V. (2008). Classroom teachers' perceptions of the impact of barriers to teaching physical education on the quality of physical Education programs. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 79(4), 506-516.
- Nebioğlu, D. (2004). Beden eğitimi dersi genel esasları planlaması ve denetimi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Özcan, G. ve Mirzeoğlu, A.D. (2014). Beden eğitimi dersi öğretim programına ilişkin öğrenci, veli ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Amasya Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 98-121.
- Patton, M. Q. (1990). Qualitative evaluation and research methods. California: Sage Publications.
- Rikard, G. L. & Banville, D. (2006). High school student attitudes about physical education. *Sport, Education & Society*, 11 (4), ss.385-400.
- Stephen G. & BengHuatSee (2011). How can we enhance enjoyment of secondary school? The student view. *British Educational Research Journal*, 37,(4), ss. 671-690.
- Smith, C. V. & Cardaiotto, L. (2011). Student perceptions of active learning in large lecture classes. *Journal of Scholarship of Teaching and Learning*, 11, 53-61.
- Sünbül, M. A. (2006). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolü. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 1, 597-607.
- Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset Yayıncılık.
- Taşdemir, M. (2000). *Eğitimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Poyraz Ofset.
- Tobin, G. & Begley, C.M. (2004). Methodological rigour within a qualitative framework, *Journal of Advanced Nursing*, 48(4):388-396.
- Yoder, J. D. & Hochevar, C. M. (2005). Encouraging active learning can improve students' performance on examinations. *Teaching of Psychology*, 32, 91-95.
- Xiang, P., Gao, Z. & McBride, R.E. (2011). Student teachers' use of instructional choice in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 82, 482-490.
- Xihe, Z. (2013). Exploring students' conception and expectations of achievement in physical education. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 17, 62-73.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2012). *Ortaöğretim kurumlarındaki yönetici, beden eğitimi öğretmeni ve öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi: Nitel bir çalışma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Mankind not being able to survive with inherent features only, began searching the highest level of self-development triggered by changing environmental conditions and increasing demands. In this search process the importance of teachers and curriculum cannot be denied as a professional factor in the formation of human behaviour and development. Therefore as an addition to various factors within the school system, qualified teachers and well prepared teaching programs also play a crucial role in creating the required manpower in education.

As in all areas of general education, the most important objectives of physical education and sports teachers are to educate students who love the courses and are involved in these courses, to reach at the course objectives and develop a positive attitude towards the course. For this reason, to be more effective and successful in physical education and sports lessons, identifying the thoughts of the students about the teacher and the course and to determine their interests and needs to be taken into consideration in practice are very important. As indicated by Mac Phail (2011) if the students are not recognized as a group in the physical education and sports classes and if their individual interests and needs are ignored then their multi-faceted relations with their lessons might be lost.

This research was conducted to emphasize the importance of students for education programs and teaching-learning processes, because when the context of environment is considered the students who are learning, teaching and being responsible for their self-learning are very important for the educational process. This research therefore also aimed to contribute to the program development studies especially during needs analysis and to the preparations of teachers for the course. In this respect the aim of this study was to determine the views of secondary and high school students about what kind of PES class they want to have, the factors affecting their attendance to the classes and the characteristics of physical education and sport teachers.

2. Method

Qualitative research methods and phenomenology model were used in this research. The participants of the study were secondary and high school students who were attending classes in the spring semester of 2013-2014 academic year in the central district of Bolu. One public secondary and one public high school in Bolu district were chosen and included in the study by using the random sampling method. Data was collected through focus group interviews and a questionnaire with open-ended questions. It consisted of three open-ended questions and was filled by 196 secondary school students and 202 high school students. These three questions were as follows:

- 1- What would you like to do in PES classes?
- 2- What are the factors that influence your attendance in physical education and sports classes?
- 3- According to your opinion how should a physical education and sport teacher be?

The formation of the focus groups was based on class level and gender. In the focus group interviews the number of questions was limited to 3 in accordance with the nature of implementation. These questions were semi-structured to understand what kind of physical education classes and teacher students would like to have. In this respect four focus group interviews were carried out consisting of 5-6., 7-8., 9-10. and 11-12. Classes. Each focus group consisted of 8 students (4 female, 4 male). Both in the secondary school and in the high school level 16 students (8 female, 8 male) contributed to the study and total number of the students took part in the focus groups were 32. Data were recorded using a voice recorder with the permission of the participants.

Content analysis was used to analyse the data. The data obtained from the focus groups was transcribed into a Word document. Then, the data obtained from the open-ended questionnaire was transformed into a data set in Excel. Consequently the data were transferred into NVIVO 10 software. During the analysis process all data were coded. NVIVO 10 analysis program provided researchers the opportunity to compare demographic variables and the themes.

3. Findings, Discussion and Results

According to the results gathered from the focus group interviews and open-ended questionnaire forms, answers of the students in general to the question "What would you like to do in PES class?" were: "team sports", "to learn different sports activities", "to be free during the course", "to have fun", "to play games" and "to play a match". It was determined during the focus group interviews that what students understood from "to be free during the course" was to be given the chance to choose what they wanted with a variety of materials and activities offered by the teacher. In parallel with the answers of the students given to this question, Erkmen, Tekin and Taskin (2006) emphasized in their study that 6-8th grade students expected being free during the PES courses as well. MacPhail (2011) also reported the reasons of students for disliking the PES course as: having the same activities every year in their program, the program not being associated with their needs and finding the program boring.

From the responses of the students to the open-ended questions and the focus group interviews about factors that affect their attendance were determined as "attitudes of teacher", "fun", "type of activity" and "skills and abilities" and "facilities and materials", and they were found to be the consensus of opinion. Boyle, Jones and Waters (2008) emphasized indeed that teacher's attitude is among the major obstacles in the attendance of the students to the physical education classes and they also stated that the various opportunities and regulations which teachers would provide with a well planned preparation could affect the attendance of all students including the students who are not physically talented. On the other hand, common expectations of the students about the course are consistent with the results that were determined in a variety of researches such as having fun during the course, teacher's diversity in maintaining classrooms environment and having interest, excitement and needs to have effect on students attendance (Aicinena, 1991; Browne, 1992; Earl and Stennett, 1987; Figley, 1985; Luke and Cobe, 1994; Xihe, 2013).

According to the answers to the open-ended questions and the focus group interviews about how the physical education and sport teacher should be, it was determined that the students are commonly expecting to have an "athletic/fit, full of fun/cheerful,

understanding/friendly and caring teacher. Bela (1969) also mentioned in his/her study that teachers are the most important persons in the class in terms of providing the varieties of experiences for students. Most of the things going on in a class are directly or indirectly related with the teacher (cited by Sünbül, 1996). According to elikten, Ŗanal and Yeni (2005), a teacher should be caring, understanding, have a sense of humour, friendly, tolerant and a leader. Similarly, Stephen and Beng (2011) questioned how to make physical education classes fun and the students stated that the lack of interest and respect from their teachers and the lack of teacher's pedagogical knowledge and practice reduce their interest in school and lessons. Moreover, Larson (2006) asked primary and secondary school students about their expectations from the physical education course and teachers and most of the students stated that they want their teachers to demonstrate them how to do the skill, to be rewarded for their correct performance, to be motivated and trusted and to be respected about what they do.

As a result according to data gathered from the focus group interviews and open-ended questionnaire forms, the students in general wanted to do "team sports", "to learn different sports activities", "to be free during the course", "to have fun", "to play games" and "to play a match" in physical education and sport courses. The "attitudes of teacher", "fun", "type of activity" and "facilities and materials" were determined as the most important factors which affect their attendance to the physical education and sport courses. According to the participating students in the study the physical education and sport teacher should be "athletic/fit, fun/cheerful, understanding/friendly and caring".